

N:o 51.

Ank. till Riksd. kansli den 29 april 1889, kl. 11 f. m.

Lagutskottets memorial, i anledning af kamrarnes återremiss af utskottets utlåtande n:o 44 öfver väckt motion om ändrad lydelse af 11 kap. 10 § rättegångsbalken.

I afgifvet utlåtande, n:o 44, öfver en inom Första Kammaren af herr *H. Claëson* väckt och af kammaren till lagutskottet hänvisad motion, n:o 29, hemställde utskottet, att Riksdagen ville, i anledning af motionen,

1) för sin del antaga följande

Lag

angående böter för svarandeparts uteblifvande från underrätt i vissa brottmål.

Med upphäfvande af hvad allmän lag innehåller stridande mot denna lag stadgas som följer:

Har i brottmål, hvari genom laga ombudsman svaras må, den som käres till fått rättens bud att till svars komma; men är han borta å den dag, målet första gången förekommer till handläggning, utan att framte laga förfall; dömes, der han icke å den dag varder efter hemtning för rätten instäld, att för uteblifvande böta fem kronor eller mera, högst etthundra kronor.

Hvad i förordningen angående böter till svarandeparts uteblifvande från underrätt den 6 oktober 1882 finnes stadgadt om uttagande och

Bih. till Riksd. Prot. 1889. 7 Saml. 29 Häft.

om återgång i visst fall af böter, hvartill någon enligt samma förordning blifvit fäld, skall jemväl ega tillämpning å böter, som enligt denna lag ådömas; samt

2) i skrifvelse till Konungen anhålla, att bestämmelserna i kongl. kungörelsen huru i vissa fall skall förfaras med böter, som ådömts svarandepart för uteblifvande från underrätt, den 8 december 1882 måtte förklarås ega tillämpning äfven å böter, ådömda enligt förestående lag.

Detta utlåtande har, enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag, af båda kamrarne visats åter till utskottet.

Under de öfverläggningar, som inom kamrarne egt rum i ämnet, har visserligen behöfligheten af lagbestämmelser uti ifrågavarande syfte erkänts; men mot utskottets förslag till lag angående böter för svarandeparts uteblifvande från underrätt i vissa brottmål har anmärkts:

att bestämmelsen om böter för svarandeparts uteblifvande icke bort inskränkas till sådana brottmål, i hvilka genom laga ombudsman svaras må, utan borde gälla i alla brottmål;

att böter borde stadgas för uteblifvande icke blott å den dag målet första gången förekommer till handläggning, utan ock vid senare rättegångstillfällen;

att uttrycket »rättens bud» syntes vara i så måtto vilseledande, att en svarande, som mottagit en på domareembetets vägnar eller på grund af domhafvandens uppdrag utfärdad stämning, icke kunde anses hafva fått rättens bud och förty, i händelse af uteblifvande, ej skulle vara förfallen till böter enligt lagförslaget; samt

att förslagets ordalydelse syntes föranleda dertill, att svaranden skulle kunna dömas till böter för uteblifvande, äfven om käranden icke kommit tillstädes.

Hvad angår den första af de sålunda gjorda anmärkningarne, synes det utskottet tvifvelaktigt, om utskottet kan anses ega befogenhet att i anledning af ifrågavarande motion, som endast afser sådana brottmål, i hvilka genom laga ombudsman svaras må, föreslå en för alla brottmål gällande bestämmelse. Dertill kommer, att i de gröfre brottmål, i hvilka användande af rättegångsombud icke är medgifvet, svaranden ofta är häktad, i hvilket fall en dylik bestämmelse icke skulle få någon betydelse, och att densammas inskränkande, på sätt motionären och utskottet föreslagit, synes bäst öfverensstämma med hvad i 11 kap. 10 § rättegångsbalken stadgas om föreläggande af vite.

Att stadga böter för uteblifvande vid andra rättegångstillfällen än det första synes i fråga om brottmål vara öfverflödigt, då uppskofs-

beslut i brottmål väl icke läres meddelas, utan att dervid svaranden tillika föreläggas vid vite eller annan lämplig påföljd att å den dag, hvartill målet uppskjutes, iakttaga inställelse.

Beträffande sättet för anhängiggörande af brottmål har, enligt utskottets åsigt, stämningen härvid samma betydelse som i tvistemål. En dylik åsigt har jemväl uttalats af rättslärare från både äldre och senare tid. Utskottet kan i detta afseende hänvisa till D. Ehrenstråles »Inledning till then Svenska Processum Criminales», sid. 102, och den i fjerdte bandet af »Nordisk Retsencyklopædi» utaf P. Assarsson lemnade framställning af den svenska straffprocessen, sidd. 274 och 275. För att emellertid undanrödja hvarje möjlighet till tvekan har utskottet i sitt här nedan intagna förnyade förslag utbytt orden »rättens bud» mot uttrycket »laga kallelse».

Slutligen och ehuru utskottet icke kan antaga, att någon domare, i händelse båda parterna vid första rättegångstillfället uteblefve — i hvilket fall målet torde böra afskrifvas (jfr P. Assarssons ofvan anförda arbete, sid. 277) — skulle kunna till böter för uteblifvande döma svaranden, om hvars instämning eller kallande till rätten bevisning till följd af kärandens uteblifvande ju icke blefve förebragt, har utskottet, med anledning af den i detta afseende gjorda anmärkning, ändrat lagförslaget till närmare öfverensstämmelse med 1882 års förordning angående böter för svarandeparts uteblifvande vid underrätt.

På grund af hvad utskottet sålunda anfört får utskottet, i anledning af återremissen, hemställa,

- att Riksdagen ville
1) för sin del antaga följande

Lag

angående böter för svarandeparts uteblifvande från underrätt i vissa brottmål.

Med upphäfvande af hvad allmän lag innehåller stridande mot denna lag stadgas som följer:

Kommer i brottmål, hvori genom laga ombudsman svaras må, käranden tillstädas å den dag målet första gången förekommer till handläggning och visar, att den som käres till fått laga kallelse att till svars komma; men är denne borta utan att framte laga förfall; dömes, der han icke å den dag varder efter

hemtning för rätten instäld, att för uteblifvande böta fem kronor eller mera, högst etthundra kronor.

Hvad i förordningen angående böter för svarandeparts uteblifvande från underrätt den 6 oktober 1882 finnes stadgadt om uttagande och om återgång i visst fall af böter, hvartill någon enligt samma förordning blifvit fäld, skall jemväl ega tillämpning å böter, som enligt denna lag ådömas; samt

2) i skrifvelse till Konungen anhålla, att bestämmelserna i kongl. kungörelsen huru i vissa fall skall förfaras med böter, som ådömts svarandepart för uteblifvande från underrätt, den 8 december 1882 måtte förklaras ega tillämpning äfven å böter, ådömda enligt förestående lag.

Stockholm den 29 april 1889.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.
